

Miroslav Ondra

**Program kandidáta
pro výkon funkce děkana DF JAMU
pro období 2024–2028**

2024

Životopis

doc. Mgr. Miroslav Ondra (*1982)

Vzdělání

2009 absolutorium oboru Teorie a dějiny dramatických umění na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (Mgr.)

Umělecká praxe

2004–2021 herec a dramaturg nezávislého divadla BuranTeatr Brno

2007–2010 dramaturg činohry Moravského divadla Olomouc

2010–2013 dramaturg Městského divadla Zlín

2017–dosud dramaturg Městského divadla Brno

Pohostinsky spolupracoval také se Slováckým divadlem Uherské Hradiště, Slezským divadlem Opava, Městským divadlem Mladá Boleslav, Divadlem Bolka Polívky, Divadlem Jána Palárika v Trnave aj.

Práce na JAMU

2013–dosud odborný asistent Ateliéru muzikálového herectví Petra Štěpána DF JAMU

2013–dosud spolupracoval na třinácti inscenacích Divadla na Orlí / Hudebně-dramatické laboratoře

2018–2019 senátor Akademického senátu JAMU Brno

2021–dosud člen pracovní skupiny pro RUV DF JAMU

2022 jmenován docentem dramatických umění

Další pedagogická činnost

2003–2007 učitel Literárně-dramatického oboru na Základní umělecké škole Vladimíra Ambrose v Prostějově

2010–2013 pedagog dramatického ateliéru na Zlínské soukromé vyšší odborné škole umění, o.p.s.

2015–2017 pedagog herecké výchovy na pěveckém oddělení Konzervatoře Brno

Odborné rady a komise

2017–2019 člen poroty Cen Thálie pro oblast činohra

2019–2022 člen poroty Cen Thálie pro oblast muzikál, opereta a jiné hudebnědramatické žánry

2017–dosud člen dramaturgické rady mezinárodního divadelního festivalu Divadelní svět Brno

2017–dosud člen dramaturgické rady mezinárodního divadelního festivalu Dokořán pro hudební divadlo

2020–dosud člen grantové komise Ministerstva kultury České republiky pro oblast divadlo

Program kandidáta pro výkon funkce děkana DF JAMU pro období 2024–2028

Úvod

Z klimatu společnosti stejně jako z politického a ekonomického vývoje v naší zemi i státech okolních je jasně patrné, že časy, které nás čekají, nebudou jednoduché. Doba, ve které se nacházíme, a především pohled do budoucnosti, nám kladou zásadní otázky, na které není snadné odpovídat. Jsem přesvědčen, že se musíme na nástrahy a výzvy připravovat svědomitě, ale nesmíme podléhat apriorní skepsi a těchto výzev se předčasně bát.

Celý svůj program pro výkon funkce děkana DF JAMU v letech 2024–2028 jsem si pojmenoval jednoslovným heslem „PROPOJOVÁNÍ“. Toto *propojování* vnímám v různých rovinách a významech, v obecných pojmenováních i v konkrétních aplikacích. Potřebu *propojování* totiž považuji za nezbytnou pro další fungování školy, chápu jej jako způsob kvalitní komunikace, která může být přínosem pro všechny zúčastněné.

V rovině osobní existence v rámci naší akademické obce je důležité *propojování* mezi sebou navzájem. Jsme malá škola, která vždy stála na základech osobních vztahů. Je nezbytně nutné vnímat se navzájem, mluvit spolu, vést disputace. Klidně spolu umělecky a profesně nesouhlasit a umět setrvat v plodné a odborné diskusi bez osobních záští a animozit. Svoboda názoru a uměleckého vyjádření by měla být základní jistotou naší akademie.

Posílit je potřeba také *propojování* ve smyslu spolupráce na úrovni ateliérů a kabinetů DF, ale také na úrovni obou fakult JAMU a zcela jistě také v rovině propojování s jinými uměleckými i „neuměleckými“ VŠ, ať už jsou to AMU, VŠMU, UTB, VUT, filozofické fakulty a další. V neposlední řadě nesmíme zapomínat na propojení s profesními organizacemi, jako jsou divadla, televize, rozhlas, základní umělecké školy a jiné.

Propojování starého s novým. Je zcela nezbytné zrevidovat mnoho zaběhnutých systémů a procesů, které už nějaký čas fungují. Je správné do výuky, uměleckých výstupů i řízení zapojovat nové poznatky na poli komunikace, technologií či nových akademických trendů, ale současně automaticky nezlikvidovat to dobré, co se časem osvědčilo.

Dovolte mi tedy stručně nastínit některá zásadní témata, která považuji za prioritní pro svoji vizi dalšího směřování Divadelní fakulty JAMU do následujících let. Všechny však vedou k jednomu zásadnímu cíli: **aby DF JAMU byla silnou, moderní a sebevědomou školou, která zásadním způsobem přispívá ke kulturnímu a uměleckému dění v naší zemi tím, že díky pedagogickým špičkám ve svých oborech pomáhá mladým tvůrčím osobnostem nacházet jejich vlastní uměleckou cestu. Je to bezpečný prostor jak pro studenty, tak pro pedagogy, kde panuje umělecká svoboda, akademická soudržnost a respekt k práci ostatních.**

Význam uměleckého školství

Umělecké obory nejsou v dnešní době zdaleka záležitostí pouze uměleckých vysokých škol. Je pochopitelné, že VŠ kvůli pestrosti nabídky pro potenciální studenty zařazují mezi výukové programy různé obory týkající se umění, které mohou ze své podstaty zabezpečit. Umělecké školy spadající do segmentu 1, tedy mezi školy, jejichž hlavním posláním je především umělecké vzdělávání (AMU, AVU, UMPRUM a JAMU), představují v celkové dotaci veřejným VŠ podíl cca 5,3 %. JAMU pak z tohoto segmentu představuje necelých 20 %, což z celkového objemu rozpočtu pro VŠ tvoří přibližně 1,1 % (informace čerpám z dokumentu MŠMT *Rozpis rozpočtu VŠ pro rok 2023*). Je tedy jasné, že boj za rovnoprávné postavení mezi všemi VŠ je pro umělecké školy dennodenní součástí jejich existence, a my musíme dále v tomto úsilí pokračovat minimálně ve stejné síle, jak tomu bylo doted', a celému vedení akademie za to náleží velké díky. Naše fakulta má několik možností, kam upřít své snažení. Za prvé musíme hrdě a sebevědomě „nést odpovědnost za rozvoj tradice vysokoškolského uměleckého vzdělávání v oblasti dramatického umění v ČR prostřednictvím své pedagogické a tvůrčí činnosti“, tak jak to stojí v oficiálních dokumentech JAMU. Za druhé musíme svými výstupy pro veřejnost obhajovat právo na vlastní existenci a dokazovat, že umělecké vysoké školy, které jsou nositelkami kulturního bohatství, jsou cestou k vyspělé společnosti. Divadelní fakulta JAMU musí dále nekompromisně stát za přesvědčením, že umělecká tvůrčí činnost je rovnocenná s činností vědeckou, i když také přispívá k rozvoji vědy a výzkumu v ČR. V praxi to znamená, že je nutné hledat prostředky pro podporu jak tvůrčí, tak vědecké činnosti pedagogů i studentů, což se projeví na nárůstu výkonnostních ukazatelů RIV a RUV. Za tímto účelem je důležité zvyšovat u studentů i pedagogů povědomí o grantových soutěžích, jako jsou *Fond rozvoje výzkumné činnosti JAMU* či *Studentská grantová soutěž JAMU*. Dále také usilovat o podporu GA ČR a TA ČR. V neposlední řadě je nutné dopřát pedagogům čas a prostor na další vzdělávání ve vlastním oboru, ale například také na zlepšování psychologické či pedagogické odbornosti pomocí workshopů, kurzů atd.

Otevřenost a bezpečí

Akademickému prostředí se může lehce stát, že se uzavře samo do sebe, že zabředne do metateorií a s reálným světem ztratí živý kontakt. Musíme striktně dbát na to, aby k takovému separování nedocházelo. Naopak. Divadelní fakulta, která ze své podstaty chce pedagogicky působit a bádát v oblasti dramatických umění, musí neustále držet krok s okolním reálným světem a pochopitelně i nejsoučasnější divadelní praxí. A může jít ještě dál. Tím, že pomáhá formovat názory mladých uměleckých osobností, které pak do praxe vstupují, může samotné divadelní prostředí měnit! Dobře si uvědomujeme, jak může být někdy prostředí divadelní praxe nezdravé, až toxické a s výmluvou, že „to přece vždycky tak bylo“, to všichni nějak vydržíme. Podle mého názoru je důležité nikoli zájemce o práci v dramatických oborech

připravit na to, že praxe je zkrátka taková a jiná nebude, ale vštípit jim myšlenku, že oni sami mohou svým přístupem praxi měnit a vytvářet tak společně bezpečné pracovní a tvůrčí prostředí. Je to jistě běh na dlouhou trať, ale je potřeba nastavit své uvažování tímto směrem.

Komunikace

Pro správné fungování jakéhokoli systému je nutné budovat zásady zdravé komunikace. Ta pak díky jistotě spravedlnosti a důvěry může dovolovat nejen funkční předávání informací, ale také přispívat ke zdravému sdílení kvalitní zpětné vazby všemi směry, jež je základním předpokladem pro zlepšování kvality. Ve své děkanské funkci bych se rád zaměřil na zefektivnění komunikace ve směru: vedení fakulty – vedoucí ateliérů – pedagogové – studenti a naopak. Je třeba hledat funkční nástroje, jak si informace v různých rovinách předávat tak, aby se žádná ze stran necítila ani zahlcena, ani neinformována. V tomto považuji za velmi přínosný podnět současného děkana doc. Mgr. Petra Francána – jeho děkanské konzultační hodiny, které byly otevřené pro jakéhokoli člena naší akademické obce a které bych ve svém případném angažmá v této funkci rád zachoval. Ovšem i přes hledání moderních možností komunikace a korigování informačního toku nesmíme zapomínat na obyčejný lidský dialog, nesmíme zapomínat spolu „normálně“ upřímně mluvit.

Umělecká činnost

Jsem naprosto přesvědčen, že jedním z vrcholů pyramidy celého studia na DF JAMU jsou absolventské projekty. Ať už jsou to filmy, rozhlasové hry a dokumenty, či absolventské inscenace ve školních divadlech, jedná se o společná díla začínajících tvůrců, která sice škola prezentuje divácké veřejnosti, ale která jsou především důležitým sdíleným procesem, a je nutné na ně klást velký důraz. Je důležité, aby si studenti jednotlivých ateliérů, které do společných absolventských projektů vstupují, dobře uvědomovali princip společného tvoření, aby respektovali potřeby a dílčí cíle ostatních spolutvůrců. Domnívám se, že je nutné dopídit se ideální platformy pro společné diskuse nad absolventskými projekty. I přesto, že mnoho pokusů najít optimální formu těchto debat ztroskotalo, považuji za nezbytné hledat dál. Vždyť společná (klidně i mírně vyhrocená) diskuse o umělecké práci, jejím procesu i výsledku by měla být nejvyšším patrem společného dialogu na naší fakultě.

Pro zabezpečení optimálních podmínek je pak záhodno hledat možnosti pro vícezdrojové financování uměleckých projektů „s ohledem na vnitřní i vnější zdroje“, jak se postuluje ve *Strategickém záměru vzdělávací, tvůrčí a vědecko-výzkumné činnosti Divadelní fakulty Janáčkovy akademie múzických umění na období 2021–2025*.

Umělecký výzkum

Často skloňovaný fenomén – tzv. *umělecký výzkum (artistic research)* – je v dnešní době nedílnou součástí vědecko-výzkumné činnosti uměleckých vysokých škol. Současně však prochází také revizí a kritikou nejen zastánci neslučitelnosti umění a vědy. Jsem přesvědčen, že *umělecký výzkum* je nezbytným nástrojem používaným ve vědecko-výzkumné činnosti DF JAMU a naše škola by si měla uvědomovat, že právě *umělecký výzkum* by měl být její zásadní nástroj na vědeckovýzkumném poli v konkurenci oborů zabývajících se příbuzným společenskovědním výzkumem. Je tedy nezbytné poskytovat prostor, zázemí, a především náležité odborné vedení studujícím, kteří se pro *umělecký výzkum* ve svém studiu rozhodnou. Jedná se především o využití v doktorském stupni studia, ale dle mého názoru by mohlo být přínosné využívat uměleckého výzkumu u výjimečně umělecky tvořících studentů i pro magisterské diplomové práce.

Ateliérová výuka

Jedním z nejpalčivějších, avšak zároveň nejkřičivějších úkolů, které stojí před novým vedením fakulty, je důkladná revize stávající podoby ateliérové výuky na DF JAMU. Tato revize je nezbytná nejen v souvislosti s očekávanou akreditací a reakreditací studijních programů, ale také s ohledem na skutečnost, že tato ateliérová struktura výuky funguje od znovuotevření fakulty v roce 1990 a je nejvyšší čas se zastavit a precizně a upřímně si předestřít klady i záporny tohoto systému. Nesmíme však v potřebě této revize vnímat jen hlediska vyhovující škole, pedagogům a potřebám NAÚ ale především brát v potaz potřeby studujících, které musí být prvořadé v našich úvahách nad ateliérovým systémem výuky. Cílem této revize je zlepšování kvality výuky, která by měla být progresivní, transparentní a výsostně profesionální.

Revize stávajících studijních programů a projektů a nové výzvy

Ruku v ruce s důkladným zkoumáním ateliérového systému přichází také potřeba precizní revize stávajících studijních programů. Z výstupů ze studentských anket jednoznačně vyplývá, že se studující cítí zahlceni a přetížení, a to jak různými uměleckými projekty, tak přebujelým rozvrhem. Dle mého názoru je tedy nezbytně nutné detailně prozkoumat studijní náplně jednotlivých programů a specializací tak, aby došlo k optimálnímu nastavení studijních povinností i nepovinných aktivit, abychom tak mohli připravit nové a funkční akreditace pro nové období.

Na druhou stranu je dobré nadále zdůrazňovat svoji podporu klíčovým projektům, které míří směrem dovnitř k potřebám akademické obce, ale i ven směrem k širší veřejnosti. To jsou vlastní festivaly, jako je mezinárodní festival divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER, Salon původní tvorby, festival studentů Ateliéru divadlo a výchova SÍTKO či přehlídka audiovizuální tvorby JAMŮVÍ, ale také například zapojení do velkých festivalů jako je Pražské Quadriennale, Divadelní svět Brno a podobně. Z aktivit, které by si také měly udržet podporu vedení školy, bych rád zdůraznil například Mezinárodní divadelní konferenci či studentskou soutěž Havlovské aktovky.

Nebát se nových výzev – tak by mohl znít shrnující nadpis postoje, který bych moc rád propagoval ve všech rovinách fungování naší fakulty. Je důležité podporovat aktivity studentů, pedagogů i čerstvých absolventů, které směřují k uměleckým výstupům a dalšímu vzdělávání. Je proto dobré výrazně připomínat možnosti mobility studentů a pedagogů v rámci programu ERASMUS+ a nepolevovat v hledání partnerů pro Nadační fond Josefů K.

Velmi zajímavou výzvou pro nás všechny jsou také úvahy o používání umělé inteligence ve vysokoškolské výuce a umění. Je jasné, že fenomén AI nemůžeme přehlížet, a myslím si, že jej musíme vnímat právě jako výzvu a nikoli ohrožení. Dává nám totiž mnoho možností zamyslet se nad tím, co se s jeho pomocí může zjednodušit a na které zásady vysokoškolské práce se budeme muset dívat jinak. Nabízí se to například u úvah nad písemnými (seminárními či kvalifikačními) pracemi, jak už s tím některé VŠ započaly. Konkrétně našim uměleckým oborům to však může poskytnout důležité oživení a znovuuvědomění, které vyzdvihuje originální živé umění přirozené inteligence nad algoritmy té umělé.

Personální politika a kontinuita

Zcela zásadním úkolem nového vedení fakulty bude detailní přezkoumání pedagogických kapacit. V souladu se *Strategickým záměrem vzdělávací, tvůrčí a vědecko-výzkumné činnosti Divadelní fakulty Janáčkovy akademie múzických umění na období 2021–2025* je důležité usilovat o stanovení funkčních období pro vedoucí pracovníky nižších organizačních složek (ateliérů, kabinetů apod.). Pro zachování kontinuity je vhodné motivovat pedagogy na úrovni středního managementu (vedoucí ateliérů, kabinetů apod.) k vychovávání vlastních nástupců z řad pedagogů střední a mladší generace. Vedení školy se také musí aktivně podílet na hledání vědeckých a pedagogických kapacit, ale především odborníků z praxe, kteří se budou moci zapojit do výuky, ať už jako interní pedagogové, tak jako lektori workshopů a jednorázových kurzů, a mohou tak škole přinést nejen ohodnocení v podobě bodů RUV, ale především úzké propojení s praxí a inspiraci pro studující.

Duševní zdraví DF JAMU

Myslím si, že v zájmu zajištění podpory pro duševní zdraví na DF JAMU podniká vedení fakulty velmi zásadní kroky. Ať je to zaměstnání klinické psychologičky na fakultě, nově zřízené Konsorcium pomoci, tak dostupnost dalších organizací, na které se mohou studenti i pedagogové v případě potřeby obrátit. V tuto chvíli je ovšem důležité tuto skutečnost náležitě komunikovat, aby se informace o dostupnosti případné psychologické pomoci dostala ke všem. Je také potřeba aktivně hledat další možnosti podpory wellbeingu na naší škole. K možnostem zušlechťování prostředí DF jistě patří také péče o tzv. klidové zóny, kam by se studující i pedagogové mohli uchýlit v časech mezi výukou. Jsem však přesvědčen, že ani materiální vybavení, ani vědomí krizové pomoci pro zajištění duševního zdraví nestačí. Naší hlavní možností je nepřetěžovat studující, pedagogy i ostatní pracovníky nadměrou výukou i pracovních či uměleckých projektů.

S tím nepřímo souvisí také další požadavek, který je jednoznačně pojmenován ve *Strategickém záměru* a který se podle mého názoru příliš nedaří naplňovat – „Snižovat administrativní zatížení pracovníků VŠ, aby se mohli naplno věnovat svému poslání“ (kapitola 6). Jestliže kromě pedagogické práce požadujeme po pedagozích DF na jednu stranu přínos v umělecké tvorbě, na druhé straně vědeckou činnost, musíme hledat možnosti, jak jim pomoci se stupňujícími se nároky na administrativu, která by se měla nadále posouvat směrem ke střednímu a vyššímu managementu fakulty.

Řešení prostorových možností pro DF

Jsem si plně vědom, že prostorové možnosti DF začínají atakovat hranici nedostatečnosti. V tuto chvíli výrazně chybí prostory pro pracovní pedagogy, adekvátní prostory pro potřeby Kabinetu doktorských studií, učebny pro muzikálové ateliéry, místnosti klidových zón, sportoviště a další. Bylo by v tuto chvíli troufalé tvrdit, že znám ideální řešení. Je tedy nutné hledat do budoucna jiné možnosti, jak uspokojit potřeby všech pracovišť v optimální míře. Zdali je reálné získat ještě další místnosti, například v prostorách IVU centrum Astorka, v prostorách domu na Beethovenově ulici či někde jinde, je otázka do budoucna, na kterou vedení fakulty bude muset v následujícím období nezbytně najít odpověď.

Závěr

Ve svém programu pro výkon funkce děkana DF JAMU pro období 2024–2028 jsem se snažil stručně pojmenovat témata, která považuji za důležitá. Nemyslím si, ani že jsem všechna vyčerpал, ani že jsem všechny předestřené body představil do detailu. Chtěl jsem především představit svůj směr uvažování, kterým bych se jako děkan DF JAMU ubíral. Akademické obci fakulty, na které pracuji již jedenáctým rokem, chci nabídnout své zkušenosti z umělecké praxe, kontakty a síly, abych co nejvíc přispěl k „propojování“, o kterém jsem psal na začátku této koncepce.